

UKRAINIAN LABOR NEWS

Printed and published tri-weekly by the WORKERS and FARMERS Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

Газета для робочого людю — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видав. Робітничо-Фармерське Визвольне Товариство, зайкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Українським Робітничім Домі, на розі вулиць Пritchard і McGregor, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Неповищення в газеті рукописів не зберігається, хіба що допустимість визначено зазначити, що бажано звороту свого рукопису на випадок його неповищення, та залучити поштової стемпелю на його пересилку.

ОДНИМ КОРОЛЕМ БІЛЬШЕ.

Живемо в часах, коли королівські титули й трони відмирають, а якщо й існують, то тільки "по старій звичці". Давної рідна ролі в житті країни, вони вже не грають. Це більше формальність, необхідна буржуазії для задержання в своїх руках влади, а з нею й абстрактні величчя перестали бути "теми народом".

В останніх часах монархістичні перевороти дуже рідкі. За це звичайною річчю стали перевороти республіканського характеру. Але ось, недавно, преса донесла про появу нового короля в невеличкій білганській країні — Альбанії. В столиці Альбанії, місті Тірані, розігралася політична комедія, інсценізована по вказівкам італійського диктатора — фашіста Муссоліні. Героєм тої комедії став відомий авантюрист Ахмед Зогу, бувши ватажок шайки бандитів, а тепер — король Альбанії Скандіберг 3-й, або Зогу Великий (!).

Альбанієм, тому невеличкому гірському народові, прекарсно відоме ім'я Скандіберга. Відоме з альбанської історії. В часі Скандіберга в народі зложилось чимало пісень. Сотні років тому назад, Скандіберг був сміливим вождом Альбанії і воював за її свободу а Турками та Татарами. Ще й сьогодні пісні ті співають народом, що задержала чистоту альбанської мови і багату народну пісню. Історичне ім'я Скандіберга так зачарувало авантюриста Ахмеда Зогу, що він рішив присвоїти його собі і покори́туватися йому для своєї авантюри, за яку може він заплатити швидше чи пініше власним життям. І Зогу знає це, та всеж таки перекладає стати королем була для него надто заманчливо. Він навіть в останніх часах, будучи у Відні, не раз заходив у віденський державний музей і просив показати йому корону альбанського короля, що переховується там.

Звичайно, його мрії так і залишилися би мріями, але Муссоліні зацікавлений в заведенні королівської династії в Альбанії, задержався на Зогу, як на "людина, що найкраще надавалася до цього. Та Ахмед Зогу добре знав і те, як довго може продержатися король в такій країні, як Альбанія, де заговори і партійні рдорони навівають кожних три місяці та закінчуються кривавими сутичками. Він добре пам'ятав долю останнього альбанського короля, принца Вільгельма з Прусії, що його перед світовою війною накинuli Альбанціям Німеччина і Австрія. Альбанці палилися та сокирами вигнали його з країни. А Ахмедові Зогу захоплюється тепер дістати гарантію в тому, що його трон буде міцніший і що Італія заступиться за нього.

Деякі дні перед коронацією, Ахмед Зогу заявив, що він сяде на престол тільки тоді, як йому дадуть документальну обіцянку, що король Італії віддасть за нього свою єдину дочку — принцесу Дакювану. А тут, як на зло, болгарський король Борис, який давно вже сватався до Дакюванни, відтиснув увагу Італійських дипломатів в бік Болгарії. Бо воно вже так і дався давня ведеться, що дочка чи сини короля є просто предметами дипломатичних махінацій. В яку країну скажуть їм вийти замуж чи оженитися, та країна стане союзником. Добра воля чи любов отих молодят тут зовсім при нічому. Тому-то раптово і сміле догадання новоспеченого альбанського короля внесло чимале замішання в політичні кола Італії. Ахмед Зогу заявив, що відмовиться від престолу, якщо його догадання не буде сповнене. І видно, що добився він свого, бо альбанський парламент проголосив його королем. Альбанія прикрасилася монархістичними прапорами, а Ахмед Зогу став королем Скандібергом третім.

Хто-ж найбільше виграв з цієї комедії? Звичайно, Муссоліні. Він добився того, до чого давно змагав: завести більше стійкий режим в Альбанії, що послужило виконувати всі накази з Риму. Альбанський державний банк є тільки креатурою італійського капіталу; Альбанський ринок залитий італійським капіталом. Тепер же Муссоліні витягує з пороху віків перемішаний трон, посадив на нього свого чоловіка, щоб зробити Альбанію не союзницею Італії, а найзвичайнішою її колонією. Чи довго мрії Муссоліні будуть дійсністю, покаже недалека будуччина. Нове насильство над трудовими масами Альбанії став небезпечою нового вибуху на Балкані, бо зміцненню Італії через поневолення Альбанії невдоволені інші балканські країни і не в жарі затривожені цим. А вже про самі трудові маси й не гадуємо. Вони навіть дуже хутко і справно розсправлялися з своїми "богом даними" правителями. Не забаряться з цим й тепер.

ПОЛЬЩА ШУКАЄ СОЮЗНИКІВ.

Пляхетська Польща в останньому часі кидається, як в гарячку на всі боки. Їй необхідно мати добрих союзників, бо насуваються події, що впершу чергу готові положити край шляхетському пануванню. А за союзників Польщі вже не так-то й легко. З Німеччиною долакатися їй трудно, бо доступом до Балтійського моря розположила вона Східну Прусею від Західної, а цього Німеччина ніяк не може забути. З Литвою в неї постійна сварка та непримиримі відносини. Румунія хоч і може бути союзником, але-ж бо це країна, в якій бодрство сидить на боці пороху, що кожної хвилини може вибухнути. Досвід з імперіалістичної війни каже, що на Румунію, як на міцного воєнного союзника, рахувати багато не можна. Всеж таки Польща в останньому часі намагається створити "Балтійський Союз" з малих державок, як Естонія, Литва і Латвія. Мрією її спершу створити союз, а опісля, поступенно, при англо-французькій піддержці, взяти на себе керівництво. Од-

наче ні одна з тих державок не прийняла польської пропозиції прихильно. Всі вони розуміють, що приступаючи до союзу з Польщею, тим самим заявляються вони ворогами міцного Радянського Союзу, проти якого й хоче Польща створити той союз.

Досі нічого не вийшло з пропозиції Польщі. І взагалі, знаходиться вона в цей гірший час в дуже поганому для себе становищі. Союзників в неї немає, а як би й були, то надто слабі вони. Розраховувати-ж тільки на певних, але чортвартих петлюрівців — годі. Є англо-французький капітал, що стоїть за плечима сьогоднішньої Польщі найвирішнішим союзником, та певної запоруки він не дає, що з першим гуркотом гармат не замає на варшавському Бельведері червоний прапор робітничої перемоги.

ТЕКСТ КЕЛОГОВОГО ПАКТУ.

Президент Німецької Держави, президент З'юченних Держав Америки, його величність король Бельгії, президент Французької Республіки, його величність король Великобританії, Ірландії, заморських британських територій, імператор Індії, його величність король Італії, його величність імператор Японії, президент Польської Республіки та президент Чехословачької Республіки, — глибоко відчувачи врочистий обов'язок сприяти добротувальності, переконані того, що надійшов момент для відвертого відмовлення від війни, як знаряддя національної політики; для того, щоб мирні й дружні взаємини, які існують тепер між їхніми народами можна було-б увічнити, переконані, що всяких змін в їхніх взаєминах можна домогатися тільки мирними засобами та що їх треба здійснювати певним порядком та мирним шляхом, а також, що всяку державу, яка тут підписалася й яка наперед намагається сприяти своєм національним інтересам, беручися до війни, треба позбавити привілеїв, що виникають з цієї угоди, й плекаючи надію, що надхнені їхнім прикладом, всі інші нації світу предпаються до цих гуманітарних зусиль та, приєднавшись до цієї угоди, з моменту вступу її в чинність, дадуть своїм народам змогу також скористуватися з її корисних умов, об'єднуючи, таким чином, цивілізовані нації світу в загальному відмовленні від війни, як знаряддя їхньої національної політики, — ухвалили скласти угоду і з цією метою признали своїх уповноважених представників, що після обміну своїх уповноважень, погодилися, що-до таких статтів:

Ст. I. Високі сторони, що беруть участь в угоді, визнають, що врегулювання, або розв'язання всіх суперечностей, чи конфліктів, незалежно від характеру їхнього походження, які можуть виникнути між ними, треба здійснювати тільки мирними засобами.

Ст. II. Високі сторони, що беруть участь в угоді, визнають, що врегулювання, або розв'язання всіх суперечностей, чи конфліктів, незалежно від характеру їхнього походження, які можуть виникнути між ними, треба здійснювати тільки мирними засобами.

Ст. III. Цю угоду мають ратифікувати високі сторони, що беруть участь в угоді, як зазначено у вступі до угоди, відповідно до конституції цих країн. Вона набере чинності в взаєминах між ними, як тільки всі документи ратифікації буде депоновано у Вашингтоні.

Цю угоду тільки вона набуде чинності, як це передбачає попередній параграф, буде відкрито так довго, як це буде потрібно для приєднання до неї інших держав світу. Кожний документ, що встановлює приєднання держави, буде депоновано у Вашингтоні. Угода, негайно після депонування, набуває чинності у взаєминах між державою, що приєдналася до пакту та іншими державами, що взяли участь в угоді.

Уряд З'юченних Держав має передати кожному урядові, що приєднається надалі до цього пакту, засвідчені копії цієї угоди, а також кожного документу ратифікації, або приєднання.

Уряд З'юченних Держав має також повідомити телеграфічно всі згадані уряди про кожний документ ратифікації, або приєднання, негайно після доповнення цих документів.

ВІДПОВІДЬ РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ.

Заступник народного комісаря чужоземних справ з Литвинов передав французькому послу в Москві Жанові Ербертові на 31. серпня ноту Радянського Союзу на пакт Келого. В ноті вказується, що всі недовговірники й замовчування в пакті, а які криють в собі небезпечку війни, як і те, що не всі держави запрошено до підписання отого пакту, хоч ті держави є в тому зацікавлені, а навіть були або й є зараз об'єктами воєнних випадків, як приміром Туреччина, Афганістан, Республіка Китаю то-що. Нота виявляє, що ті всі застереження та дописки, пороблені Англією, Францією й іншими державами, залишають за кожною з них задню фіртку на воєнні вихвати. В ноті той пакт Келого, Союз Радянських Республік говорить між іншим ось що:

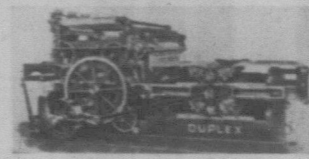
"Радянський уряд, насамперед не може не висловити свого найглибшого жалю щодо відсутності в паризькому пакті яких би там не було зобов'язань в справі роззброєння. Радянська делегація в підготовчій комісії вже мала нагоду заявити, що тільки сполучення пакту про заборону війни з переведенням повного й загального роззброєння, може дати дійсний ефект щодо загальному миру та, що, навапика, міжнародна угода про "заборону" війни без такої елементарної гарантії, як обмеження чимраз більших озброєнь, залишаться як мертва літера, яка не має жадного реального змісту. Неодноразові заяви деяких учасників паризького пакту про неможливість дальших озброєнь і після його підписання є під-

твердження цього. Нові міжнародні політичні угруповання, що виникли під цей же час, особливо в зв'язку зі справою про морські озброєння, ще яскравіше підкреслили це становище. Отже теперішні обставини диктують, більше ніж колись, потребу вжити рішучих заходів щодо роззброєння.

На думку радянського уряду треба заборонити не тільки війну в формальному юридичному тлумаченні цього слова (тоб-то "проголошення війни", то-що), але й такі військові події, як приміром, інтервенція, блокада, військова окупація чужої території, чужих портів то-що. Історія останніх років знає чимало таких військових подій, що нанесли величезне лихо народам. Радянські Республіки самі були за об'єкт такого нападу, а тепер від подібних нападів терпить 400 мільонів китайський народ. Більше того, подібні військові події часто-густо зростають на велику війну, що її вже цілком не можна спинити. Між тим, ці важливіші, з погляду збереження миру, справи пакт цілком замовчує".

ФІЛЬМА "ТАРАС ШЕВЧЕНКО" ПЕРЕШЛЯ ПАРТІЇ ЦЕНЗУРУ.

Після 8-місячного звідкання варшавської власті дозволили на висвітлювання фільму "Тарас Шевченко", яка належить до продукції української фабрики фільми ВУФКУ (Всеукраїнської Фабрики Фото-Кіно Управління). Зачуємо, що один із львівських кінотеатрів паризького пакту про неможливість дальших озброєнь і після його підписання є під-

КУПІМ НОВУ ДРУКАРСЬКУ МАШИНУ ДЛЯ СВОЄЇ ПРЕСИ

ПРО ПРЕСУ ГОВОРИМО МИ ЗНОВУ.

У нас є централізована організація. У нас є централізована українська робітничо-фармерська преса.

Централізована! Ох, як же то наші побожні вороженьки не люблять цього слова. Як хижо, зовсім не-побожному, в'їдають вони на наш організаційний центр.

— Люде добрі, що ви робите, все до Вінніпегу та до Вінніпегу? Чому ви самі собі не стаете господарями? Чому ви свої будинки записуєте на Вінніпегу? Чому жерти свої посилаєте до Вінніпегу?

Таке повторюють наші побожні вороги. І тут же обрихують ціх, що стоять в центрі організації й працюють в пресі. З ними слідом йдуть різні темняки й собі сліяють, повторюють те саме, як папуги.

А погляньте ви, товариші, на тих самих побожних крикунів. Ну, візьміть хоч би греко-католицьких егомосців, сліяних виховувачів та їхню пресу — чи мають вони свою централізацію?

Ще й яку! Найстаршу у світі.

Рим! І не Ц.В.К., там сидить, все до Вінніпегу та до Вінніпегу? Сидить там "чернець годований" на апостольських престолі і приказує цілийзграї своїх служальців.

Всі нитки католицького життя цілого світа у него в руках. Всі церкви й маетки — на него записані через єпископів. Вся "надвника праці" егомосців цілого світа пливе в те римське черво неситине.

"А преса, преса католицька?!" "Чорна рать", як її називає Годкевич — вона також централізована. Вона плачена з одної каси, з одних рук. Вона говорить одною мовою і то зовсім не побожно.

Вона агітує, кличе, бреше, інтригує, лякає пеклом, проклинає, благословляє на вбивства, на війну.

У Галичині в часі останніх виборів до польського сейму греко-католицька преса видавала "Слово Боже", "Голос з неба", "Голос Христа" і все це для виборів. Самого бога, саме небо притягнуло було до політичної боротьби на користь польській шляхти, на користь УНДО.

І хоч би тободі одно слово з неба сказано було за робітниками та селянами.

І все те робилося за одним

планом, централізовано, одною рукою (зовсім не небесною) керовано.

І не за душу українського народу провадили вони боротьбу, але за його кешено, за його останній дорібок. Боротьба йшла за те, щоб не допустити робітничих та селянських представників до польського сейму, Вернімо до Канади.

Кілька років тому назад вся українська жовтооблакитна преса писала, що українська робітничо-фармерська преса видається за московську рубль. Писала, але тепер перестала.

Дивно! Чому перестала? А тому, що само робітничтво цілої Канади дало нашим побожним брехунам гідну відповідь.

Писала ця преса потім, що наша преса жие жебранною — пресовим фондом. І знову перестала. Чому? А тому, що й сама вона починає "жебрати" і пресовий фонд поквитовує на першій сторінці (нема тільки що поквитовувати).

Писала вона, що коли яка організація запише свій будинок на Вінніпегу (на ТУРФДім) — ого!, пропав вже він на віки. Тепер вже менше пише. А чому? Тому, що вже й Стівенстун ідуть по Канаді та старяться зібрати всі Народні Доми до апостольських престолі і приказує цілийзграї своїх служальців.

Помаленьку злизують те, на що плавали. Правда, вони це називають "боротьба за душу українського народу". Вони все вишукують якусь заслану, щоб прикритися нею у своїй роботі.

Тільки робітники й фармери, їхні організації та їхня преса не мають потреби прикривати своєї діяльності якимись злудними заслонами.

Ми кажемо: Лучіться разом із своїми організаціями й будинками — бо в єдності сила, бо працюючи повинні лунитися в боротьбі проти свого ворога! Ми кажемо: Передлачайте, читайте й поширюйте свою працю "Слово Боже", "Голос з неба", "Голос Христа" і все це для виборів. Самого бога, саме небо притягнуло було до політичної боротьби на користь польській шляхти, на користь УНДО.

І хоч би тободі одно слово з неба сказано було за робітниками та селянами.

І все те робилося за одним

ЧОРНАЯ РАТЬ.

(Українська католицька преса в Галичині.)

(Продовження.) "Місіонар" — або точніше "Місіонар" пресятого серця Ісусового. Орган апостольської молитви. Редагує Маркіян Марисюк ЧСВВ. Це журнал — для мирян. Масовий журнал: має понад 20 тисяч примірників. Установка на церковний актив, куркульство та святий "обогово поля". Найхарактерніший з усіх католицьких органів, що відбиває дикі забобони таплицького селянства й шаманські методи його духовних отців. Характерний, приміром, відділ "Просять у молитви". Редакція пояснює, що в цьому відділі "просять" всі члени апостольства молитви (редакція запобігливо додає, що "такіх в нашому краю числять понад 200.000"), щоб вони помолілись про їхню потребу... Співальна молитва, що виходить із соток і тисяч уст і сердець, має велику силу перед богом" і що може бути на очіш такої "аритметики"? Поруч з цим відділом — другий.

"Подяки за вислухані молитви". На кішталт старих режисерів уже заходи, щоб дістати цю фільму до висвітлювання у Львові.

коди помолілись, як слід, та попросили за них помолитися інших читачів "Місіонара", то й відужали. В загальному відділі досить уміло перемішано християнські проповіді з політичними статтями проти комуністів і селянства, оповідання з святого писма та оповіданнями про переслідування католиків в сучасній Мексикі тощо. Зразок листування з читачем: "М. П. і П. Д. Дуже це гарно, що ти-так любиш і шануєш свого о. Пароха" й т. д.

"Правда" "Часопис (газета) для народу". Розраховано її приблизно на того-ж читача, як і "Місіонар". Вміло подається газетний матеріал, режисерний, що до примітливості й безмежності брехні про СРСР. В "шідвалі" белетристичні фейлетони: національно-романтичні історичні оповідання, підроблений переклад з ніби-то єврейського автора, що повинен довести змову всіх євреїв від євоністів до комуністів проти хліборобів і т. ін.

"Поступ" вістник літератури й життя"... Стоїть на становищі укр. державницької ідеології і редагований в душі християнства".

В оголошеннях про передплату рекомендується, як видання "головно для студентів та інтелігенції". Оскільки його призначено для інтелігенції, журнал має певну політичну платформу ("Місіонар" і "Правда" побожують точно визначити своє політичне "кредо".) Ця платформа — "Україна може бути тільки християнська, монархічна, а лицарська". Головний ідеолог — гетьманець — "хлібороб", Вячеслав Липинський. Журнал провадить "боротьбу за душу інтелігенції". В статті під такою назвою передлачує неблагодійній організації та авторів. В художній частині виявляє формально-містечківський консерватизм і звичайну ненависть не тільки до більшовизму, але й до побожників УНР, яких кваліфікує "Хамом" з великої літери. Редагує журнал той же Маріян Марисюк, що і "Місіонар", але підписує він "Поступ" скромно: "М. Марисюк". — приховавши свій священницький сан.

"Нова Зоря" "Часопис для поширення Української Християнської Організації". Соціально-політичне призначення — за рекомендацією "Правди" — "для більше освітлених людей" — отже, для такого самого читача, як і "Поступ". Виразна політична і культурна лінія — автономія Галичини під Польщею, латинізм у церкві, асиміляція в побуті. Велика кількість статей, що дискутують з "Нивою" на тему "Рим" і "Візантія". Пишуть ці статті здебільшого одинокі-миряне: др. Назарук, Томашевський. Це знає наше їхню позицію, і не даром о. Костельник, спіраючись на середньокатолицьку традицію, задривує пропонує перевести публіцист в цій справі. Багато статей присвячено мистецтву (звичайно, не новому укр. мистецтву, а Баху, Ібсену, Шекспіру тощо), Одвертої брехні про Радянський Союз так само, як і в "Поступі", значно менше ніж в "Народних виданнях", "Місіонарі" та "Правді".

"Наш Приятель" "Часопис для молоді і шкільних дітей. Орган християнської організації, укр. школярної молоді. Видає Марієцьке Т-во Молоді у робітничо-фармерську пресу, Львові". Тираж — до 10,000 примірників.

В журналі — розжева водича солодких промов до "дорогих діточок", д'єски, до голівні дівої особи — ангели, віршички про Христа й божу матір, ребуси й шаради, патріотичні оповідання про героїно-дівичку, або герою-хлопця в дузі козацької російської письменниці Чарської. Словом — типове знаряддя для калічення людяни змалку.

Можна констатувати, що католицтво має значні досягнення в будіванні своєї преси в Західній Україні. Його преса, як видно з наведених характеристик декількох органів, побудувана не анархічно, а втворює певну систему, що охоплює читачів різного віку, професії і підготовки.

(Кінець буде.)

ВТРАТИ АНГЛІ ВІД РОЗРИВУ З С.Р.С.

"Дейлі Гералд" містить передову з приводу недавнього оголошення статистичних даних про чимале зменшення радянських замовлень в англійських фірмах.

Газета пише, що своїм нападом на "Аркос" міністер внутрішніх справ Джейсон Гікс "зробив злочинство не тільки щодо міжнародних стосунків, а й що до англійської промисловості".

"Рад. Республіки — пише газета — можуть задовольнити свої потреби скрізь, де вони схочуть. А тимчасом проблема безробіття в Англії стала від розриву багато серйозніша".

Товариші робітники! Відновляйте передплату на свій часопис "Українські Робітничі Вісті"!